

Motion

1978/79:38

av Alf Wennerfors

med anledning av propositionen 1978/79:12 om underhåll till barn och frånskilda, m. m.

I regeringens proposition 1978/79:12 Underhåll till barn och frånskilda, m. m. finns förslag till ändrade regler för jämkning av underhållsbidrag till barn. Dessa är sammanförda i förslaget till ny formulering av föräldrabalken (FB) 7:10.

Förslagen är avsedda dels att göra det lättare att få ändring av ett underhållsbidrag, dels att göra den underhållsberättigade och den underhållsskyldige jämlika när det gäller rätten att begära ändring.

Tyvärr finns det starka skäl förmoda att intentionerna i dessa avseenden inte blir uppfyllda. I propositionen föreslås nämligen inte någon ändring av de regler som reglerar rättegångskostnaderna i mål om underhållsbidrag till barn.

I rättegångsbalken (RB) 18 finns regler för rättegångskostnader med avsikt att reducera antalet oöverlagda eller illa grundade processer.

När det gäller mål/ärenden om underhållsbidrag får spärrarna i RB 18 inte den verkan lagstiftaren avsett. Den som har rätt föra barnets talan, dvs. i allmänhet vårdnadshavaren, kan när och hur illa grundat som helst anhängiggöra en process mot den underhållsskyldige om höjning av underhållsbidraget, eller i både tings- och hovrätt bestrida ett väl motiverat yrkande från den underhållsskyldige om jämkning nedåt.

Som kärande (eller svarande i det senare fallet) står barnet, även om det inte ens kan tala och än mindre ställa eller bestrida yrkanden i en domstol. Förlorar barnet (läs vårdnadshavaren) processen blir barnet i allmänhet ålagt att ersätta den underhållsskyldiges rättegångskostnader, trots att barnet i realiteten är oskyldigt till processen.

Att barnet skall bli ersättningsskyldigt för vårdnadshavarens mer eller mindre oöverlagda åtgärder är inte rimligt i ett rättssamhälle. Dessutom är det sällan barnet har några medel, varför ersättningsskyldigheten endast blir en tom fras. En underhållsskyldig förälder som krävde sitt barn på rättegångskostnader, som den andre föräldern vållat, skulle f. ö. av de flesta i vårt samhälle betraktas med stor ovilja. I många fall skulle också risken vara stor att vårdnadshavaren använde sig av detta för att svartmåla den andre föräldern.

Om riksdagen inte inför särskilda regler för rättegångskostnaderna i mål om underhållsbidrag till barn kommer det att upplevas såsom meningslöst för en underhållsskyldig att begära jämkning. Kostnaden för en dylik process torde i allmänhet snarare över- än underskrida 2 500 kr. En jämkning nedåt

med 100 kr. i månaden torde uppfattas som en stor sådan. Men ändras inte reglerna för rättegångskostnaderna skulle det i det skisserade fallet dröja över två år innan "jämningsvinsten" betalat rättegångskostnaden. Efter ett dylikt övervägande avstår med säkerhet flerparten jämningsberättigade från att gå till domstol.

På många håll, även i domstolar, har man reagerat mot att barnet skall bli ersättningsskyldigt. Svea hovrätt har under 1976 dömt olika i två likartade mål. I ena fallet blev modern till två 11- och 12-åriga barn dömd betala faderns kostnader (dom nr 10:DT 14). I det andra blev en 5-årig flicka dömd betala pappans rättegångskostnader (dom nr 4:DT 56).

Det bör ankomma på utskottet att utarbeta erforderlig författningsändring.

Äberopande det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att den som för barnets talan skall ersätta motpartens rättegångskostnad om barnet blir förlorande part.

Stockholm den 6 november 1978

ALF WENNERFORS (m)